

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту постанови Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до
постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303"

1. Мета

Метою прийняття проєкту постанови Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303" (далі – проєкт постанови) є відновлення здійснення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, в порядку встановленому Законом України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності", на територіях України, на яких не ведуться бойові дії, без погодження з Міндовкілля.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Пунктом 5 Протокольного рішення наради щодо актуальних загроз водної безпеки України та шляхів їх подолання в особливий період від 17.04.2025 під головуванням Секретаря Ради національної безпеки і оборони України Олександра ЛИТВИНЕНКА, Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України, Міністерству розвитку громад та територій України, Державній екологічній інспекції України доручено опрацювати питання щодо підготовки пропозицій Кабінетові Міністрів України стосовно внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303 "Про припинення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану" щодо обмеження дії пунктів 1 і 2 на планові, позапланові заходи державного нагляду (контролю) у сфері додержання вимог природоохоронного законодавства підприємствами централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Відповідно до Закону України від 12 січня 2023 р. № 2887-IX "Про водовідведення та очищення стічних вод" за порушення законодавства у сфері водовідведення особи, винні у, зокрема, у забрудненні та засміченні вод несуть відповідальність відповідно до закону.

Згідно з Водним кодексом України, води - усі води (поверхневі, підземні, морські), що входять до складу природних ланок кругообігу води.

Усі води (водні об'єкти) на території України є національним надбанням Українського народу, однією з природних основ його економічного розвитку і соціального добробуту. Водні ресурси забезпечують існування людей, тваринного і рослинного світу і є обмеженими та уразливими природними об'єктами.

Відповідно до статті 50 Конституції України, кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди.

Державна екологічна інспекція України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра захисту довкілля та природних ресурсів і який реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів. Одним з основних завдань якої, відповідно до Положення про Державну екологічну інспекцію України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.2017 № 275, є здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

Компетенція центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, у сфері охорони навколишнього природного середовища, визначена в статті 20² Закону України від 25.06.1991 № 1264-XII "Про охорону навколишнього природного середовища" (далі – Закон № 1264-XII).

Відповідно до Закону України від 05.04.2007 № 877-V "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" державний нагляд (контроль) – діяльність уповноважених законом центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства, зокрема у сфері навколишнього природного середовища.

Заходи державного нагляду (контролю) – планові та позапланові заходи, які здійснюються у формі, зокрема перевірок.

Слід зазначити, що охорона навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів є сферою з підвищеною соціальною ризиковістю.

Охорона навколишнього природного середовища, раціональне використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини – невід'ємна умова сталого економічного та соціального розвитку України.

Відповідно до статті 3 Закону № 1264-XII, одними із найважливіших принципів охорони навколишнього природного середовища є пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних нормативів та лімітів використання природних ресурсів при здійсненні господарської, управлінської та іншої діяльності; гарантування екологічно безпечного середовища для життя і здоров'я людей; запобіжний характер заходів щодо

охорони навколишнього природного середовища. Реалізація цих принципів забезпечується Держекоінспекцією, в тому числі, шляхом здійснення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю).

Водночас, з початком збройної агресії Російської Федерації проти України Кабінетом Міністрів України було прийнято постанову від 13.03.2022 № 303 "Про припинення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану" (далі – Постанова № 303), відповідно до якої припинено проведення планових заходів державного нагляду (контролю) на період воєнного стану, на всій території України.

Пунктом 2 Постанови № 303 визначено, що за наявності загрози, що має негативний вплив на права, законні інтереси, життя та здоров'я людини, захист навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави, а також для виконання міжнародних зобов'язань України дозволено здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) на підставі рішень центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у відповідних сферах.

Пунктом 1 Положення про Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 614, зокрема визначено, що Міндовкілля є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, який, забезпечує формування державної політики щодо здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Тобто, забезпечення вказаної норми потребує рішення Міндовкілля, а відтак може потребувати значного проміжку часу, що не раціонально, коли існує нагальна потреба у проведенні позапланового заходу державного нагляду (контролю) та вжиття дієвих заходів реагування на порушення вимог природоохоронного законодавства.

Відповідно до Директиви 2004/35/ЄС Європейського Парламенту та Ради "Про екологічну відповідальність за попередження та ліквідацію наслідків завданої навколишньому середовищу шкоди" від 21 квітня 2004 року попередження та ліквідація наслідків екологічної шкоди належить запроваджувати із застосуванням принципу "забруднювач-платник", а також із дотриманням принципу довготривалого розвитку.

Відновлення проведення планових заходів державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктами господарювання вимог природоохоронного законодавства з усіх питань визначених Уніфікованою формою акта, перш за все буде мати превентивну дію із запобігання правопорушенням у сфері господарської діяльності, передбачуваності здійснення заходів органом державного нагляду (контролю) та сприятиме доброчесності суб'єктів господарювання у додержанні

вимог законодавства або їх усуненні ще до початку проведення планової перевірки.

Крім цього, при плануванні заходів державного нагляду (контролю) в першу чергу будуть включатись суб'єкти господарювання, в яких відсутні дозвільні документи у сфері господарської діяльності.

Україна має ряд міжнародних зобов'язань у сфері охорони навколишнього природного середовища, які передбачають здійснення ефективного державного контролю за дотриманням природоохоронного законодавства. Відновлення планових перевірок є важливим кроком у виконанні цих зобов'язань.

Відсутність планових перевірок призводить до зростання кількості екологічних правопорушень, оскільки підприємства можуть відчувати безкарність. Відновлення контролю сприятиме зміцненню правопорядку та підвищенню рівня дотримання законодавства. Планові перевірки є ключовим інструментом для своєчасного виявлення та запобігання порушенням природоохоронного законодавства. Без регулярного контролю підприємства можуть нехтувати екологічними нормами, що призводить до забруднення довкілля, деградації природних ресурсів та негативного впливу на здоров'я населення.

Довідково:

Щодо запобігання утворенню та управління відходами, поводження з небезпечними хімічними речовинами та земельних ресурсів.

До прийняття Постанови № 303, а саме у 2021 році, Держекоінспекцією, її територіальними та міжрегіональними територіальними органами здійснено 6467 перевірок у сфері *земельних ресурсів*, за результатами яких складено 46504 протоколи про адміністративні правопорушення; здійснено 1004 перевірки у сфері *земель водного фонду*, за результатами яких складено 577 протоколів про адміністративні правопорушення; здійснено 11316 перевірок у сфері *управління відходами*, за результатами яких складено 16171 протоколів.

Після прийняття Постанови № 303, Держекоінспекцією, її територіальними та міжрегіональними територіальними органами не здійснюється державний нагляд (контроль) у вигляді планових перевірок за дотриманням вимог законодавства про використання та охорону земель, що в свою чергу призводить до вчинення правопорушень зі сторони суб'єктів господарювання, спричиняє не раціональне використання земель та не забезпечує охорону довкілля.

09.07.2023 набув чинності Закон України від 20.06.2022 № 2320-IX "Про управління відходами" (далі – Закон № 2320-IX) , яким визначаються правові, організаційні, економічні засади діяльності щодо запобігання утворенню, зменшення обсягів утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності з управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню з метою запобігання їх негативному впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище. Закон № 2320-IX

зобов'язує суб'єктів господарювання отримувати перед початком господарської діяльності: декларацію про відходи, ліцензію на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами, дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів, що не передбачалось Законом України "Про відходи".

Закон № 2320-IX спрямований на імплементацію вимог Директиви Європейського парламенту і ради 2008/98/ЄС від 19 листопада 2008 року.

Державний нагляд (контроль) у сфері управління відходами є нагально необхідним з метою забезпечення дієвого контролю за дотриманням суб'єктами господарювання вимог щодо збирання, перевезення та оброблення відходів, що в свою чергу буде забезпечувати запобігання негативному впливу відходів на здоров'я людей та навколишнє природне середовище.

Ураховуючи викладене, наразі є необхідність здійснення перевірок суб'єктів господарювання у сфері управління відходами.

Не здійснення належного нагляду (контролю) за суб'єктами господарювання у сфері управління відходами спричиняє збільшення кількості та площ несанкціонованих сміттєзвалищ, в тому числі небезпечних відходів, забруднення довкілля небезпечними відходами, внаслідок недотримання встановлених вимог законодавства.

Наприклад, в ході позапланової перевірки КП «КАТП-072801» (здійснює діяльність у сфері побутових відходів), проведеної у період з 12 по 18.03.2025 Державною екологічною у Закарпатській області (позапланова перевірка здійснення на підставі наказу Міндовкілля від 22.02.2025 № 384)), встановлено порушення вимог природоохоронного законодавства, а саме: встановлено розбіжності між загальною площею сформованих земельних ділянок, що перебувають у постійному користуванні КП «КАТП-072801» (загальна площа 3,7331 га) та фактичною площею земельної ділянки, яка використовується, а саме: без правовстановлюючих документів провадиться господарська діяльність на суміжній земельній ділянці площею 0,5681 га; провадження господарської діяльності з управління відходами (об'єкт оброблення відходів, що не є небезпечними) здійснюється за відсутності висновку з оцінки впливу на довкілля (висновку державної екологічної експертизи). Розраховано розмір шкоди та пред'явлено претензію про відшкодування збитків на суму 62 694 грн.

Щодо сфери екологічного нагляду (контролю) надр

За результатами проведених у 2023-2025 роках позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони надр, у тому числі заходів, спрямованих на запобігання адміністративним правопорушенням у сфері охорони надр (щодо фізичних осіб):

на винних осіб накладено 42 адміністративні стягнення за статтею 47 Кодексу України про адміністративні правопорушення (порушення державної

власності на надра) на загальну суму 68,5 тис. грн, з яких наразі сплачено 63,8 тис. грн;

розраховано 18 збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами на загальну суму 81 255,1 тис. грн;

пред'явлено відповідачам 19 претензій про відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами на загальну суму 78 352,8 тис. грн, з яких наразі сплачено 379,4 тис. грн;

до правоохоронних органів передано 15 повідомлень про вчинення кримінального правопорушення, за результатами розгляду яких відкрито 9 кримінальних проваджень, з їх реєстрацією в Єдиному реєстрі досудових розслідувань;

подано до суду 3 цивільних позови в рамках кримінального провадження про примусове стягнення з відповідачів заподіяних державі збитків на загальну суму 4 217,7 тис. грн, частково сплачено 3,0 тис. грн.

В той же час, після припинення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану, за вказаний період, правоохоронні органи (органи досудового розслідування) постановами слідчих залучили 152 працівника Держекоінспекції, її територіальних органів, в якості спеціалістів, до слідчих дій в рамках 115 кримінальних проваджень.

В ході слідчих дій залученими спеціалістами, за вказаний період, здійснено 125 розрахунків розмірів збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами на загальну суму 15 794 965 тис. грн, що у 194 рази більше від загальної суми розрахованих збитків за результатами проведених позапланових заходів (81 255,1 тис. грн).

Щодо екологічного нагляду (контролю) водних ресурсів

Основними причинами забруднення водних об'єктів є скид забруднених комунально-побутових і промислових стічних вод, а також забруднюючих речовин у процесі поверхневого стоку води із забудованих територій та сільгоспугідь.

За офіційними статистичними даними в Україні нараховується понад 12 тис. водокористувачів. Щорічно у поверхневі водні об'єкти скидається близько 0,4 млрд. м³ забруднених стічних вод.

Найбільшими забруднювачами водних ресурсів залишаються промислові об'єкти та підприємства водопровідно-каналізаційного господарства, з яких найбільш резонансними є Львівське міське комунальне підприємство «Львівводоканал» (обсяг забруднених стічних вод складає 102,232 млн. м³), КП «Дніпроводоканал» (53,425 млн. м³), ПАТ «ДТЕК Павлоградвугілля» (14,236 млн. м³), МКП «Миколаївводоканал» (14,648 млн. м³), ПАТ «Акціонерна компанія «Київводоканал» (12,361 млн. м³), ПАТ «Петриківський рибгосп» (11,551 млн. м³).

Застарілість і зношеність очисних споруд систем водовідведення є важливим фактором, що впливає на стан вод. Значна частина споруд систем централізованого водовідведення в Україні відпрацювали нормативний строк та не спроможні очистити стічні води до рівня показників безпеки (у 30 % - закінчився строк експлуатації; 40 % - є зношеними, потребують повної заміни та мають високий показник аварійності; 49 % насосних станцій та 55 % очисних споруд потребують реконструкції, удосконалення технологічного процесу або невідкладної заміни обладнання).

Незважаючи на впровадження в Україні функціонального підходу до управління водними ресурсами, стан водних ресурсів в Україні щороку погіршується, а невідворотність покарання за порушення водоохоронного законодавства та відшкодування завданих водним ресурсам збитків не стали суспільною нормою. Припинення заходів державного нагляду (контролю), фіксації порушень водоохоронного законодавства, збору даних для розрахунку збитків сприяють погіршенню стану водних ресурсів.

Відновлення перевірок водокористувачів, особливо забруднювачів сприятиме: збільшенню рівня відповідальності за порушення вимог водоохоронного законодавства;

відновленню екологічної рівноваги у водних об'єктах в комплексі з заходами організаційного, правового та економічного впливу;

запобіганню негативного впливу господарської та іншої діяльності на стан водних ресурсів.

збільшенню надходження коштів до державного бюджету;

впровадженню дієвих заходів, пов'язаних з охороною та раціональним використанням водних ресурсів.

Щодо екологічного нагляду (контролю) промислового забруднення та атмосферного повітря

З причини відсутності планових перевірок, у зв'язку з дією Постанови № 303, багато підприємств з початку воєнного стану здійснює господарську діяльність без дотримання вимог дозвільних документів, зокрема дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами або взагалі без їх отримання. Також, одним з інструментів зловживання у сфері охорони атмосферного повітря є подання декларації про провадження господарської діяльності, що розцінюється суб'єктами господарювання, як можливість здійснення діяльності у сфері охорони атмосферного повітря, ще й без дотримання нормативів гранично допустимих викидів в атмосферне повітря. Прикладами постійного ігнорування природоохоронного законодавства та надходження до Держекоінспекції чисельних звернень громадян з приводу порушень вимог законодавства у сфері охорони атмосферного повітря є, зокрема, ТОВ «АБЗ-1», ТОВ «АДМ», ПРАТ «ДМЗ», ПРАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ».

Ризиками відсутності планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю), зокрема у сфері охорони атмосферного повітря є:

ігнорування вимог законодавства (здійснення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря без дозволу на викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами; несанкціоноване здійснення зміни параметрів стаціонарних джерел, їх кількості, кількісного та якісного складу забруднюючих речовин; не дотримання умов дозволів, технічних регламентів, вимог щодо експлуатації установок очистки газу (ГОУ); вимкнення або зниження потужності очисних установок задля економії електроенергії чи витратних матеріалів; постійне здійснення наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, тощо);

приховування інформації щодо виникнення аварійних ситуацій;

невиконання заходів із модернізації або заміни застарілого обладнання, тощо.

Крім того, Україна є кандидатом у члени ЄС, тому регулярний екологічний контроль є обов'язковим компонентом імплементації директив ЄС, зокрема щодо охорони атмосферного повітря (Директива 2008/50/ЄС).

Щодо екологічного нагляду (контролю) лісів та рослинного світу, тваринного світу та біоресурсів

До Держекоінспекції на розгляд надходить величезна кількість звернень громадян стосовно порушення законодавства у сфері охорони, захисту та відтворення лісів, захисту об'єктів ПЗФ. Найбільше звернень щодо незаконної рубки дерев в лісах та на території ПЗФ, вирубування дерев без документів дозвільного характеру (лісорубних квитків), засмічення лісів тощо.

За результатами розгляду яких до Міндовкілля направляються матеріали територіальних та міжрегіональних територіальних органів Держекоінспекції з метою отримання рішення Міндовкілля на проведення позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сфері захисту, охорони та відтворення лісів.

Найбільше матеріалів стосовно незаконних рубок та інших порушень в лісах філіями ДСГП «Ліси України», зокрема філії «Карпатський лісовий офіс», філії «Подільський лісовий офіс» та філії «Поліський лісовий офіс» та інші.

Міндовкілля за 4 місяці 2025 року лише по Філії «Карпатський лісовий офіс» ДСГП «Ліси України» видало 5 наказів на проведення позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони, захисту та відтворення лісів та ПЗФ.

За результатами перевірки лише одного Лазещинського лісництва Рахівського надлісництва філії «Карпатський лісовий офіс» ДСГП «Ліси України», проведеної з 26.03.2025 по 04.04.2025, здійснено розрахунок шкоди, заподіяної лісу, яка становить 8 279 431,99 грн.

Крім того, надходять численні скарги на порушення вимог природоохоронного законодавства на території об'єктів природно-заповідного

фонду, зокрема Ічнянський НПП, Ужанський НПП, Нобельський НПП, Галицький НПП, Білоозерський НПП та інші, а також скарги щодо порушення законодавства під час утримання диких тварин, а саме КУ «Одеський зоологічний парк», які мають значний резонанс у суспільстві.

Заборона на проведення планових заходів державного нагляду (контролю), яка встановлена Постановою № 303, не дає можливості Держекоінспекції, її територіальним та міжрегіональним територіальним органам в повній мірі здійснити заходи контролю та вживати до порушників законодавства заходи впливу.

Також, щодо необхідності відновлення заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища наголошує Національне агентство з питань запобігання корупції у своєму аналітичному дослідженні «Корупційні ризи у лісовому господарстві», яке надходило до Держекоінспекції листом Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування листом від 05.03.2025 № 04-15/11-2025/52265.

Як зазначено в аналітичному дослідженні, встановлений на період воєнного стану мораторій на здійснення заходів державного нагляду (контролю) в частині використання, відтворення та охорони лісів не дає можливості вжити достатніх дієвих заходів для забезпечення ефективного контролю за дотриманням постійними лісокористувачами та власниками лісів вимог законодавства у цій сфері.

Щодо інструментально-лабораторного контролю

Так, в 2024 році територіальними та міжрегіональними територіальними органами Держекоінспекції було перевірено:

705 об'єктів (здійснювались обстеження, спостереження, заходи тощо), на яких проводився інструментально-лабораторний контроль вод, при цьому після отримання відповідного рішення Міндовкілля позапланових заходів державного нагляду (контролю) проведено позапланових перевірок із застосуванням інструментально-лабораторного контролю вод тільки на 84 суб'єктах господарювання;

479 об'єктів (здійснювались обстеження, спостереження, заходи тощо), на яких проводився інструментально-лабораторний контроль ґрунтів, при цьому після отримання відповідного рішення Міндовкілля позапланових заходів державного нагляду (контролю) проведено позапланових перевірок із застосуванням інструментально-лабораторного контролю ґрунтів тільки на 37 суб'єктах господарювання.

Через обмеження у проведенні заходів державного нагляду (контролю), збільшилась кількість залучень спеціалістів територіальних та міжрегіональних територіальних органів Держекоінспекції до участі у проведенні слідчих дій в

межах кримінальних проваджень щодо порушень суб'єктами господарювання природоохоронного законодавства. Так, у 2024 році було проконтрольовано:

57 скидів у водні об'єкти у межах залучень (87 скидів - в межах державного нагляду (контролю);

16 стаціонарних джерел викидів у атмосферне повітря у межах залучень (59 джерел викидів - в межах державного нагляду (контролю);

345 об'єктів, де контролювались ґрунти, у межах залучень (37 об'єктів - в межах державного нагляду (контролю).

Із запровадженням у березні 2022 року мораторію на проведення планових перевірок, заходи державного нагляду (контролю) Держекоінспекцією в повному обсязі не здійснюються. Зазначене позбавляє Держекоінспекцію можливості належним чином реагувати на повідомлення про порушення у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, в тому числі, з метою захисту їх прав та законних інтересів, та здійснювати її планову діяльність із проведення перевірок.

У воєнний час правопорушення у сфері природоохоронного законодавства і пов'язана з ними шкода довікллю, не лише не припинилися, а в окремих випадках набули більших масштабів. Відсутність заходів державного нагляду (контролю) з боку держави призвели до відчуття безкарності, що становить реальну загрозу для суспільства, як і нехтування екологічною безпекою держави.

Зазначене свідчить про необхідність відновлення здійснення Державною екологічною інспекцією України, її територіальними і міжрегіональними територіальними органами планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, в порядку встановленому Законом України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності", на території України, на якій не ведуться бойові дії.

За результатами обговорення питання посилення контролю та відповідальності за порушення природоохоронного законодавства у рішенні Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування від 10 травня 2024 року № 203/3, народними депутатами України – членами Комітету порушено також питання необхідності внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 року № 303 "Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану" в частині відновлення проведення Державною екологічною інспекцією України, її територіальними і міжрегіональними територіальними органами планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Пунктом 1 постанови Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2022 р. № 1364 "Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією" (далі – Постанова № 1364) встановлено, що перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затверджується Міністерством розвитку громад та територій за формою згідно з додатком за погодженням з Міністерством оборони з урахуванням пропозицій відповідних обласних, Київської міської військових адміністрацій.

Конкретні воєнні (бойові) дії мають територіальну і часову характеристики.

Джерелом офіційної інформації про ці характеристики є Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затверджений наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22 грудня 2022 року № 309 (далі – Наказ № 309).

Тобто, Держекоінспекція, для виконання наданих їй законами України повноважень, може використовувати Постанову № 1364 та дані, зокрема з Наказу № 309, для визначення часових характеристик ведення бойових дій на конкретній території України, та здійснення перевірок на територіях на яких не ведуться бойові дії.

Проектом постанови пропонується відновити проведення планових та позапланових перевірок, в порядку встановленому Законом України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" на територіях України, на яких не ведуться бойові дії.

3. Основні положення проекту акта

Відновлення здійснення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, в порядку встановленому Законом України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" на території України, на якій не ведуться бойові дії.

4. Правові аспекти

У цій сфері правового регулювання діють:

Конституція України;

Водний кодекс України;

Закону України "Про водовідведення та очищення стічних вод»";

Закон України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні";

Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища";

Закон України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності";

Закон України "Про управління відходами";

Закон України "Про охорону атмосферного повітря";

Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні";

Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2017 року № 275 "Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України";

Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303 "Про припинення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану";

Постанова Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 326 "Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації";

Постанова Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2022 р. № 1364 "Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією";

Наказ Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22 грудня 2022 року № 309, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 23 грудня 2022 р. за № 1668/39004 "Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією";

Рішення Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування від 10 травня 2024 року № 203/3;

Протокольне рішення наради щодо актуальних загроз водної безпеки України та шляхів їх подолання в особливий період від 17.04.2025 під головуванням Секретаря Ради національної безпеки і оборони України Олександра ЛИТВИНОВА.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень проєкту акта не потребує виділення додаткових коштів з Державного бюджету України.

Реалізація акта здійснюватиметься в межах затвердженої чисельності працівників Держекоінспекції і видатків, передбачених у Державному бюджеті України на відповідний рік за бюджетною програмою за КПКВК 2705010 "Керівництво та управління у сфері екологічного контролю".

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект постанови не потребує публічних консультацій із заінтересованими сторонами.

Проект постанови не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, не зазначається позиція відповідних заінтересованих сторін: уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Уповноваженого Президента України з прав людей з інвалідністю, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови.

Проект постанови не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

Проект постанови не потребує проведення громадських обговорень згідно з вимогами Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності".

7. Оцінка відповідності

У проекті постанови відсутні положення, що:

стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією;

створюють підстави для дискримінації.

Проект постанови буде направлено до Національного агентства з питань запобігання корупції для проведення моніторингу та визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

Проект постанови не потребує проведення громадської антикорупційної, громадської антидискримінаційної та громадської гендерно-правової експертизи.

8. Прогноз результатів

Реалізація постанови сприятиме дотриманню вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, та, як наслідок, підвищення рівня

захисту прав, законних інтересів, життя та здоров'я громадян, на території України, на якій не ведуться бойові дії.

Реалізація постанови матиме вплив на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації постанови на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Суб'єкти господарювання	Позитивний	Здійснення Держекоінспекцією планових заходів державного нагляду (контролю) з метою дотримання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, з встановленою періодичністю проведення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів Держекоінспекцією.
Громадяни	Позитивний	Підвищення рівня захисту прав, законних інтересів, життя та здоров'я громадян шляхом надання можливості Держекоінспекції здійснювати планову діяльність щодо виявлення порушень у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони

		природних ресурсів.
Органи державної влади	Позитивний	Посилення інституційної спроможності держави здійснювати планові та позапланові заходи державного нагляду (контролю) з метою підвищення рівня дотримання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

**Т.в.о. Голови Державної
екологічної інспекції України**

Ігор ЗУБОВИЧ

_____ 2025 р.